

ŠKOLNÍ PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

Zpracovala: Mgr. Eva Klubalová, koordinátor EVVO

školní rok: 2015 - 2020

Identifikační údaje školy

Název školy: Základní škola generála Heliodora Píky a Mateřská škola Štítina, okres Opava, příspěvková organizace

Adresa školy: Komenského 26, 747 91 Štítina

IČO: 70987530

IZO: 102432741

Telefon: 553 677 091

E-mail: zs.stitina@seznam.cz

Internetové stránky: web.zsstitina.cz

Ředitel školy: Mgr. Daniel Matyášek

Koordinátor EVVO: Mgr. Eva Klubalová

Zřizovatel: Obec Štítina

Stručná charakteristika školy: Základní škola Štítina je plně organizovanou spádovou školou v obci s cca 1250 obyvateli.

Škola je spádová pro obec Nové Sedlice a žáky Mokré Lazce, navštěvují ji však i žáci z dalších okolních vesnic a Opavy.

Zařízení spravuje velkou budovu s přístavbou pro základní školu a mateřskou školu. Škola byla založena za velkého přispění štítinského rodáka generála Heliodora Píky a dodnes si každoročně připomíná jeho památku.

V budově jsou začleněny třídy 1. i 2. stupně, školní družina a 3 třídy mateřské školy.

Obsah

<u>ŠKOLNÍ PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY</u>	4
ROZBOR ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU Z POHLEDU EV	4
ZAŘAZENÍ PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA V ŠVP ZÁKLADNÍ ŠKOLY ŠTÍTINA	4
VZDĚLÁVACÍ CÍLE EVVO	7
SWOT ANALÝZA EVVO VE ŠKOLE	9
ORGANIZAČNÍ CÍLE V EVVO	11
REALIZOVANÉ AKTIVITY OD ROKU 2014	12
<u>PŘÍLOHA Č. 1</u>	15

Školní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

Rozbor školního vzdělávacího programu z pohledu EV

Zařazení průřezového tématu Environmentální výchova v ŠVP Základní školy Štítina

Současný stav EVVO na škole

Průřezové téma Environmentální výchova se přímo nevyskytuje ani v charakteristice ŠVP, ani v zaměření školy, ani ve výchovně vzdělávacích strategiích.

Průřezové téma Environmentální výchova není na naší škole realizována v žádném samostatném předmětu, ale je integrováno do více předmětů, a to především do prvouky, přírodovědy na 1. stupni, a do přírodopisu, fyziky, zeměpisu, chemie, výchovy ke zdraví na 2. stupni (viz. příloha – tabulka: Zařazení průřezových témat do vyučovacích předmětů – integrace).

Začlenění jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena u vyučovacích předmětů v tabulce.

Začlenění EVVO do ŠVP

Školní vzdělávací program „Otevřená škola“ je na škole realizován od školního roku 2013. Hlavní teze EVVO jsou obsaženy v pojetí ŠVP, prolínají se do vymezení klíčových kompetencí a jsou pak obsaženy v průřezovém tématu Environmentální výchova.

Cílem a největší snahou koordinátora a dalších pedagogů je více prosazovat oblast EVVO, hodnotit a postupně obohacovat ŠVP o nové myšlenky a postoje.

Environmentální výchova jako průřezové téma je v oblasti výuky naplňováno dvěma způsoby:

1. integrací do konkrétního vyučovacího předmětu v konkrétním ročníku;
2. snahou o jeho realizaci prostřednictvím projektových dní určených pro všechny ročníky či pro konkrétní třídu.

Jednotlivé tematické okruhy EVVO na sebe logicky navazují, jsou prolínány s dalšími vědomostmi a dovednostmi mezipředmětově, zasahují i do jiných oblastí. Každý ročník na 1. a 2. stupni realizuje nejméně jeden tematický okruh EVVO, není tedy jediný ročník, ve kterém by žáci nezískávali nové poznatky a prožitky z oblasti EVVO.

Někteří pedagogové zvláště na 1. stupni, kde je to organizačně snazší, připravují pro své třídy projektové dny. Třídní projekty realizují během výuky, kdy témata prolínají všemi předměty, od matematiky po výtvarnou výchovu.

Další akce a nepravidelné školní projekty jsou plánovány na jeden školní rok a realizují se dle zájmu a potřeb vyučujících v jedné třídě, v jednom ročníku nebo v rámci celého stupně (Den Země, Zdravý životní styl...).

Každoročně se vybraní žáci účastní soutěží s EVVO tematikou. Ve školním roce 2015/2016 se žáci 9. ročníku zapojili do CO2 ligy pořádané spolkem Veronica, stali jsme se partnerskou školou Slezského gymnázia v Opavě v projektu Emise.

Každoročně na podzim se celá škola mimo MŠ účastní pobytu v přírodě s názvem Den na horách, který je začleněn i do ŠVP. Cílem jsou přírodně-kulturní památky Moravskoslezského kraje.

Mimoškolní výchova žáků

Ve školní družině je EVVO realizována přímo oblastí přírodovědných činností rozdělenou dle ročních období. V oblasti společenských činností lze také nalézt témata EVVO. Dle zájmu vychovatelů jsou nesystematicky začleňována další témata – oblast hudební, dramatická, odpočinková, rekreační, pracovní-technická, sportovní a výtvarná. Družina velmi často využívá venkovní školní hřiště. Vychovateli jsou žáci vedeni ke kladnému vztahu k přírodě i ke kulturnímu a historickému dědictví našeho kraje. Učí je krajovým zvykům (šlapání zelí, výroba dřevěných píšťalek,...).

Personální složení školy

Pedagogický sbor tvoří 21 osob včetně vychovatelů a asistentky pedagoga. Nabídka školení a seminářů EVVO je nabízena všem pedagogům ZŠ Štítina. V září 2015 ukončil

specializační studium koordinátor EVVO, nabízená školení byla dosud využívána málo, v tomto směru máme ještě velké rezervy.

Provoz školy

Tato oblast se z hlediska EVVO a udržitelného rozvoje zlepšuje. Změnil se systém vytápění. Budova základní a mateřské školy je vytápěna nízkotlakou teplovodní kotelnou vybavenou dvěma kusy plynových kotlů HOVAL Ultra Gas 90. Sály školy a šatny u tělocvičny jsou vytápěny třemi plynovými kotli Thermona 28 KD, tělocvična školy 2 teplovzdušnými agregáty ROBUR Evoluzione. Nyní je potřeba stanovit priority, utřídit informace a stanovit plán úprav a realizací. Mimo finančně nákladné výměny zbývajících nevyhovujících oken v několika třídách, je potřeba pořídit nádoby na separaci papíru, plastu a komunálního odpadu. Stávající systém je nevyhovující, je potřeba stanovit strategii osvěty v třídění odpadu nejen mezi žáky, ale i mezi správními zaměstnanci.

Spolupráce školy s okolím

Získali jsme certifikát Otevřená škola, organizujeme dny otevřených dveří, někteří rodiče se aktivně účastní realizace kroužků (volejbal), školních výletů, nabízejí exkurze do svých podniků, účastní se odpoledních projektových dní pro veřejnost (Strašidelná show, Vánoční trhy,...)

Spolupracujeme s 53. plukem průzkumu a elektronického boje Generála Heliadora Píky, se Slezským gymnáziem na projektu Emise, s místními podnikateli, se ZOO Ostrava, s opavskou firmou Ostroj aj.. Plánujeme spolupráci se ZŠ v Opavě v rámci EVVO projektů. Chybí úzká spolupráce se středisky ekologické výchovy.

Materiální zajištění

V budově základní a mateřské školy je celkem 22 učeben, 7 kabinetů, tělocvična, 2 sály a výdejna stravy. Z celkového počtu učeben je 5 speciálních – počítačová učebna s 13 žákovskými stanicemi, hudební učebna, učebna s interaktivní tabulí – v letošním školním roce kmenová třída 6. třídy, školní dílna a kuchyňka (nevyhovující podmínky pro kvalitní výuku), 2 herny školní družiny, 4 herny mateřské školy. Původní přírodovědná učebna s demonstračním stolem se stala

kmenovou učebnou, v současné době tedy chybí odborná učebna přírodopisu, zeměpisu, chemie a fyziky. Všechny třídy jsou vybaveny dataprojektory s Apple TV, to umožňuje pestré formy výuky. Laboratorní práce jsou realizovány omezeně přímo v kmenových třídách.

V rámci dotačního programu jsme vybudovali v areálu školy 5 ekosystémů s naučnou stezkou, která slouží k výuce, relaxaci nejen žáků, ale i občanů obce. Školní zahrada s pozemkem je také nevyhovující, snažíme se získat finanční prostředky na jejich rekultivaci i dotačními programy, nespolehnáme se na finanční rezervy rozpočtu školy. Zatím však neúspěšně.

Získali jsme deskovou hru Ekopolis, která žáky vede k udržitelnému rozvoji, je stále k dispozici ve sborovně všem vyučujícím.

Počítače v PC učebně jsou vybaveny několika výukovými a encyklopedickými PC programy nejen pro prvouku přírodovědu i přírodopis. Aplikace na iPadech jsou také dostupné všem žákům.

Finance

Financování EVVO je realizováno prostřednictvím rozpočtu školy a grantů.

Vzdělávací cíle EVVO

Cílem environmentální výchovy na naší škole je umožnit žákům ucelené pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, uvědomit si základní podmínky života a odpovědnost současné generace za život v budoucnosti – udržitelný rozvoj – podle komise OSN: udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích, a aniž by se to dělo na úkor jiných národů.

Cíle směřující k dovednostem a vědomostem žáků:

- žák dostává ucelené informace o přírodě, životním prostředí, o vztahu člověka a prostředí a o životě a roli člověka v něm srozumitelně, aktuálně;
- žák dostává informace o ochraně přírody a životního prostředí;
- seznamuje se se základní terminologií oblasti ekologie, životního prostředí, ochrany přírody, učí se je využívat;

- ve svém okolí poznává vlastní zkušeností přírodní a kulturní hodnoty , učí se o nich uvažovat v souvislostech a rozpoznávat příčiny jejich poškozování;
- rozumí pojmu udržitelný rozvoj, chápe jej v souvislosti s rozvojem společnosti;
- sám aktivně vyhledává informace týkající se udržitelného rozvoje, hodnotí jejich objektivnost a důležitost, třídí je, pracuje s nimi;
- dokáže vyjadřovat a zdůvodňovat své názory získané na základě získaných informací, dokáže komunikovat, spolupracovat a tvořit společné závěry;
- dokáže oceňovat hodnotu přírody na základě vlastních zážitků;
- v běžných denních činnostech se chová ekologicky, šetrně k životnímu prostředí, rozumí významu odpovědného chování každého občana;
- žák prohlubuje svůj vztah k místu bydliště;
- buduje si kladný vztah nejen k místu bydliště, ale i k Zemi;
- žák je aktivní, tvořivý, učí se toleranci.

Rámcový učební plán v ZŠ Štítina

V učebních plánech našeho ŠVP není vyčleněna hodinová dotace na Environmentální výchovu. Nevyužili jsme disponibilní časovou dotaci.

V poznámkách učebních plánů nejsou k průřezovému tématu Environmentální výchova uvedena žádná specifika.

SWOT analýza EVVO ve škole

Silné stránky:

- okolí Štítiny, školní areál s ukázkami ekosystémů;
- dostatek pomůcek pro výuku EV;
- podpora vedení školy, spolupracující kolegové;
- chuť pedagogů vzdělávat se;
- 1. stupeň – třídní projekty, návštěvy Minizoo při SVČ Opava, Den Země;
- 2. stupeň – tematicky zaměřené exkurze žáků (přírodně-kulturní památky Opavska, vodní elektrárna Dlouhé stráně, Technické služby);
- spolupráce se Slezským gymnáziem v projektu Emise;
- účast na dlouhodobém projektu Liga CO₂;
- zájem žáků o problematiku a zkoumání přírody;
- ekologizace provozu školy;
- funkce koordinátora EVVO;
- dostatečné materiální a technické vybavení;
- zapojení do programu Recyklohraní.

Slabé stránky:

- nedostatek financí na vybudování venkovní učebny;
- nevyhovující školní pozemek;
- nechť žáků pracovat na školním pozemku;
- chybí nádoby na tříděný odpad;
- nízká motivace žáků a nepedagogických pracovníků odpad třídit;
- možnost práce na pozemku pouze v pracovních činnostech (tematicky nezařaditelné);
- nedostatečná publicita EVVO aktivit školy;
- chybí předmět se zaměřením na problematiku EVVO;
- tvorba aktivit „z povinnosti“;
- předimenzovanost učitelů i ředitele školy.

Příležitosti:

- spolupráce s místními podnikateli a rodiči žáků;
- zapojení žáků 2. stupně do akcí středisek ekologické výchovy;
- vybudování meteorologické stanice na školním pozemku;
- zajistit návaznost mezi projekty 1. a 2. stupně;
- dotační programy pro získání financí na realizaci aktivit EVVO;
- spolupráce se zahraničními školami;
- legislativní podpora ze strany státu.

Hrozby:

- pohodlnost a stereotyp učitelů;
- strach a obava učitelů zkusit něco nového;
- nezájem ze strany žáků;
- nedostatek financí na aktivity EVVO.

Organizační cíle v EVVO

Prioritní oblasti EV na škole:

- výuka pro všechny žáky;
- lidé, personál školy a DVPP;
- ekologicky šetrný provoz školy;
- spolupráce školy s okolím;
- materiální a finanční zajištění.

1. Výuka pro všechny žáky

Hlavní cíl: environmentální výchova prolíná všemi předměty.

Dílčí cíle:

- zařadit do výuky projektové vyučování a projektové dny zaměřené na EV (Vánoční trhy, Den Země, Třídění odpadů,...);
- organizovat jednodenní exkurze (Technické služby Opava, přečerpávací elektrárna Dlouhé stráně, ZOO Ostrava,...);
- zařazení výukových a výchovných programů středisek ekologické výchovy (Tereza,...);
- větší zapojení do programu Recyklohraní.

2. Lidé, personál školy a DVPP

Hlavní cíl: zlepšit informovanost o EVVO u všech zaměstnanců školy.

Dílčí cíle:

- účastnit se seminářů s tematikou environmentální výchovy;
- aktivita koordinátora EVVO;
- účast na DVPP zaměřených na začleňování environmentální výchovy do výuky.

3. Ekologicky šetrný provoz školy

Hlavní cíl: provoz školy šetrný k životnímu prostředí.

Dílčí cíle:

- třídit odpad ve všech třídách, vybavit třídy nádobami na separovaný odpad;
- instalace lisovače na PET lahve na stěny chodeb;
- péče o okolí školy (zapojení všech tříd včetně zaměstnanců školy);
- používání recyklovaného papíru.

4. Spolupráce školy s okolím

Hlavní cíl: užší spolupráce s organizací nebo sdružením zaměřeným na EV.

Dílčí cíle:

- navázat spolupráci s místní, popř. regionální organizací pracující v environmentální výchově;
- využívání výukových programů ZOO Ostrava.

5. Materiální a finanční zajištění

Hlavní cíl: zajistit materiální a finanční prostředky pro zlepšení ekologického provozu školy, pro aktivity EVVO.

Dílčí cíle:

- uvolnění peněz na nákup nádob na třídění odpadu, lisovače PET lahví;
- zvýšit snahu získat finance z grantů;
- spolupráce se zřizovatelem školy.

Realizované aktivity od roku 2014

Dopravní výchova

Extra třída – Děti dětem

Projekt Den v horách

Projekt „Zvládneme to“

Vánoční trhy

Zdravý životní styl – pohybová a tělesná aktivita žáků ZŠ

Rok, měsíc, týden, hodina, minuta, rodina, jaro, léto

Životní prostředí

Naše obec

Putování vesmírem

Příroda kolem nás

Jablíčkový den ve 4. třídě

Den Země

Recyklohraní

CO2 liga

Emise

Zdravá pětka

Den Země

Příloha č. 1

Zařazení průřezových témat EV do vyučovacích předmětů – integrace

1. Ekosystémy

a) les u nás, produkční a mimoprodukční význam	Prv 4.,
b) pole, změny krajiny vlivem člověka, okolí pole, hospodaření na nich	Prv 4.,
c) vodní zdroje, lidské aktivity ve vodním hospodářství, důležitost pro ekologii	Prv 4.,
d) moře, druh. odlišnost, význam pro biosféru, moř. řasy a kyslík, oxid uhličitý	Př 6., 9.
e) tropický deštný prales, druhová rozmanitost, ohrožení, význam	Př 6., 9.
f) sídlo - město, vesnice, umělý ekosystém, funkce a vzt. s okolím, míst. podm.	Prv 3., Z 8.
g) kulturní krajina	Z 8.

2. Základní podmínky života

a) voda, její vlastnosti a život, význam pro lidi, pitná voda u nás a ve světě	Prv 3., 4., PČ 1.–3.,
	Př 6., CH 8.
b) ovzduší, význ. pro život, ohrožení, klim. změny, propojenost světa, čistota	Prv 3., 4., PČ 1.–3.,
	Př 6., CH 8.
c) půda, propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a změny v okolí, změny v potřebě zem. půdy, nové funkce zemědělství v krajině, ochrana biol. druhů - důvody a způsoby	Prv 3., 4., PČ 1.–3.,
	Př 6., Př 9.
d) ekosystémy, jejich význam, význam biodiverzity, její úrovně, ohrož. a ochrana	Prv 4.–5., Př 9.
e) energie a život, vliv en. zdrojů na spol. rozvoj, možnosti šetření, míst. podm.	F 8., 9.
f) přírodní zdroje - surovinové a energetické, vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, hospodaření s nimi, význam a využívání zdrojů v okolí	F 9.

3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí

a) zemědělství a ŽP, ekologické zemědělství	CH 8., Z 8., VkZ 6.–7.
b) doprava a ŽP - význ., vývoj, en. zdroje, druhy a vlivy na prostředí, globalizace	F 8., Z 8., VkZ 6.–7.
c) průmysl a ŽP - prům. revoluce a demogr. vývoj, vlivy na prostředí, materiály, právní a ekonom. nástroje k ochraně prostředí, prům. a udržitelný rozvoj	F 8., CH 8., Z 8., VkZ 6.–7.
d) odpady a hospodaření s nimi, dopad na přírodu, druhotné suroviny	Prv 4., CH 9., Z 8. VkZ 6.–7. PČ 6., 7.
e) ochrana přírody a kulturních památek, význam, právní řešení u nás a ve světě příkl. z okolí, zás. předběžné opatrnosti, příroda a spot. akce - zásady MOV	Prv 4.–5., TV 1.–9. D 8., OV 6.–7., PŘ 6.,7.,
f) změny v krajině, vliv lidí dříve, dnes a v budoucnu, zhodnocení	Prv 4., Z 8., PŘ 9.
g) programy a akce na růst ekol. vědomí (St. prog. EVVO, Agenda 21, Den Z.)	projekt Den Země
h) globální problémy životního prostředí	Ov 8.–9., F 8.

4. Vztah člověka k prostředí

a) naše obec - př. zdroje, odpady, přír. a kultura, ochrana, zájem lidí, organizace	Prv 2.–4., Z 8., 9.
b) náš životní styl, spotřeba věcí, energie, odpady, naše chování a ŽP	Prv 3.–4., VkZ 6.–8., PČ 6., 7., F 8., CH 9.
c) akt. problém - příčiny, souvislosti, důsl., možná řešení, hodnocení, prezent.	Prv 4.–5., VkZ 6.–7. Z 8., OV 8.–9.
d) prostředí a zdraví, rozmanitost vlivů, komplex. a synenegr. působení, ochrana	Prv 2., Inf 5., PŘ 6., VkZ 6.–8., F 8.
e) nerovnoměrnost života na Zemi - podmínky přírodní i společenské, příčiny a důsl. zvyšování rozdílů, globalizace, příklady udržitelného rozvoje	Z 8.